

İMTİHAN BİTMEDEN KALPLER MÜHÜRLENİR Mİ?

Herhalde kalplerinin mühürlenmesini en çok Mekkeli müşrikler hak etmişti. Fakat Allah onların kalplerini ve kulaklarını mühürlemedi, gözlerine perde çekmedi. Böyle olsaydı onların doğru yolu bulması mümkün olabilir miydi?

Ulusal bir kanalda bir söyleşi programını dinliyorum. Konuk, önceleri tanınmış bir müzisyen, şimdilerde kitaplar yazan, konferanslara katılan, çoğumuzun tanıdığı ünlü biri. Hayat hikâyesini anlatırken konuşmasının bir bölümünde:

“Tüm dinleri araştırıyor, çeşitli kitaplar okuyorum. Bir Kur’an mealinde Bakara Suresinin 6. ve 7. ayetlerini okurken şok oldum. Bir daha, bir daha baktım. Sonra kaldırdım masanın bir köşesine koydum. 3-4 ay bir daha elime almadım.”

Çoğunluğu öğrencilerin oluşturduğu bir sohbet toplantısında bir dinleyici, Bakara 6. ve 7. ayetleri okudu ve iyi niyetle, anlamak için: *“Hocam, kâfir de olsa Allah kalpleri mühürleyecek, sonra da “azabı hak ettiniz” diyecek, bu adalete sığar mı? Burada bir yanlış anlama veya anlatım yok mu?”* diye sordu.

Zaman zaman böyle iyi niyetli sorularla karşılaşırız. Fakat kötü niyetliler, kasıtlı olarak ayetin anlamını iyice çarpıtarak: *“Arkadaş, kişilerin ne suçu var? Allah kalplerini mühürlemiş, gözlerini perdelemiş. Ne yapsa boş! Siz böylesi Allah’a mı, böylesi dine mi inanıyorsunuz?”* diyerek işi çok farklı noktalara getiriyorlar.

Hatta son zamanlarda ortaya çıkan bazıları:

“Efendim, Kur’an’ın manası Allah’a ait, lafzı değil. Al-

lah adildir, böyle yapmaz ve böyle söylemez. Mevcut Kur’an’da bu tür ayetlerin bulunması, Kur’an’ın Allah kelamı olmadığına delildir.” diyerek, kendi batıl inançlarına destek gösteriyorlar.

Bakara Suresi 6. ve 7. ayetlerine meallerde nasıl anlam verilmiş, okuyalım:

“Küfre saplananlara gelince; onları uyarsan da uyarman da onlar için birdir, inanmazlar. Allah onların kalplerini ve kulaklarını mühürlemiştir. Gözleri üzerinde de bir perde vardır. Onları büyük bir azap beklemektedir.” (Bakara 2/6-7)

Bu meal, Diyanet İşleri Başkanlığı’na aittir. Yüzlerce meal ve tefsirde de aynı anlamı vermişlerdir.

Muhammed Esed, Bakara 7. ayetin dipnotunda şunları yazmıştır:

“Bu mühürleme, Allah’a izafe edilmektedir; oysa bu, insanın hür tercihinin sonucudur, bir “önceden takdir edilme” değildir. Aynı şekilde, bu dünyadaki hayatları sırasında hakikate karşı bilerek kör ve sağır kalmış olanlar için öteki dünyada hazırlanmış olan azap da onların hür tercihlerinin tabii bir sonucudur; tıpkı öteki dünyadaki mutluluğun, insanın dürüst ve erdemlice davranarak iç aydınlığı ve huzuru elde etmeye yönelmesinin bir sonucu olması gibi... Kur’an’da Allah’ın “mükâfat”ına ve

“ceza”sına yapılan atıflar bu şekilde anlaşılmalıdır.”

Tefsirler ve gerekçeli meallerde de Muhammed Esed’inkine benzer açıklamalar görürüz. Bu açıklamalar biraz da kadercı anlayışlara cevap şeklindedir. “Evet Allah mühürlemiştir, fakat bu insanların hür tercihleri sonucu küfrü seçtikleri sebebiyledir.”

Bu açıklamalar güzel de sonuçta yine “Allah kalpleri mühürlemiştir.” deniyor. Peki, bu doğru mu? İster kâfir ister münafık olsun, ömür bitmeden, imtihan sürerken Allah kalpleri mühürler mi? Yeryüzündeki imtihan ölünceye kadar değil mi?

İnsan 40-50 yaşlarında azılı bir zalim olabilir. Fakat daha sonraki yaşlarında doğru yolu seçebilir. Bunun tarihte ve günümüzde birçok örneğini görüyoruz.

Mekkeli müşrikleri hatırlayalım. Rasulullah, yıllarca tebliğ görevini yaptığı, onları doğru yola çağırdığı halde inanan çok az kişi oldu. Aksine büyük çoğunluk, inanmadığı gibi konuşmasını istemediler. Hatta boykot uyguladılar, hakaret ettiler. Daha da ileri gidip öldürmeye kalktılar. Medine’ye kaçarak canını zor kurtardı.

Medine’ye gidince rahat bıraktılar mı? Ordular toplayıp üzerine yürüdüler, savaştılar. 21 yıl düşmanlıkları ve kâfirlikleri devam etti. Nihayet Mekke’nin fethinden

Allah tabii ki sapıklığı tercih edenlerin cezasını verecek. Fakat bu ceza ahirette olacak.

sonra şehirdeki ve çevredeki on binlerce kişi hidayeti seçti.

Herhalde kalplerinin mühürlenmesini en çok Mekkeli müşrikler hak etmişti. Fakat Allah onların kalplerini ve kulaklarını mühürlemedi, gözlerine perde çekmedi. Böyle olsaydı onların doğru yolu bulması mümkün olabilir miydi?

Allah tabii ki sapıklığı tercih edenlerin cezasını verecek. Fakat bu ceza ahirette olacak.

“Allah, insanların işlediklerine karşılık hemen yakalayıverseydi, yeryüzünde tek bir hareketli canlı bırakmazdı. Ama onları, o belirlenmiş ecellerine kadar erteler. Sürelerinin sonu gelince gereğini yapar. Allah kullarını görmektedir.” (Fâtır 35/45)

Ayet açık ve net! Allah kişiye eceli gelinceye kadar süre tanıyor. Nahl Suresinde de aynı anlamdaki ayeti görüyoruz:

“Eğer Allah, insanları zulümleri nedeniyle hemen cezalandıracak olsaydı, yeryüzünde bir tek canlı bırakmazdı. Fakat onları ecelleri gelinceye kadar erteler.” (Nahl 16/61)

Bakara Suresinin 6. ve 7. ayetlerinde kafirlerle ilgili bir durum tespiti var. Sonraki 8. ayetten 20. Ayete kadar olan kısım da ise münafıklar anlatılıyor. Biliyoruz ki mü-

Deneme

MUSTAFA GÜL

nafıkların cezası, kâfirlerden daha büyük olacak. Hem inanmıyorlar, hem de inanmış gibi görünüp mü'minleri kandırıyorlar. Yani her türlü fitneyi çıkarıyorlar. İnsanlar bilmesede Allah onları biliyor fakat yine de kalplerini mühürleyip, gözlerine perde çekmiyor. Tam aksine Bakara Suresi 20. ayette bunların görme ve işitme yeteneklerini ellerinden almadığını söylüyor:

“Şayet Allah dileseydi onları işitme ve görme (yeteneklerinden) yoksun bırakabilirdi. Çünkü Allah her şeye kadirdir.” (Bakara 2/20)

Bu ayetin dipnotunda Muhammed Esed şunları yazmıştır:

“Bunun açık anlamı şudur: “Ama O, bunu dilemez” Yani Allah “hidayete karşılık sapıklığı satın alanlar”ın, günün birinde hakikati anlayıp yollarını düzeltebilecekleri ihtimalini dışlamaz.”

Muhammed Esed'in açıklamasını bir daha okuyalım: *“O sapıklığı satın alanlar, günün birinde yollarını düzeltebilir, bu ihtimalden dolayı Allah onların görme ve işitme yeteneklerini ellerinden almaz.”* Doğru! Zaten ayete

başka anlam da verilemez. Fakat Muhammed Esed söyledikleriyle çelişkiye düşmüştür. 7. ayeti açıklarken “İnsanların hür tercihi sonucu sapıklığı seçtiklerinden, Allah onların kalplerini ve kulaklarını mühürlemiş, gözlerine perde çekmiştir.” diyor. Fakat 20. ayeti açıklarken “bu mühürleme ve perdelemeyi Allah’ın yapmadığını” söylüyor.

Bakara 20. ayetin benzeri bir ayeti daha okuyalım:

“Eğer dilemiş olsaydık onları görüp anlama melekesinden yoksun bırakırdık (gözlerini kör ederdik) da yoldan şaşarlardı; ama (öyle olsaydı) onlar (doğruyu) nasıl görebilirlerdi?” (Yâsîn 36/66)

Kafirlerle ilgili bu ayette de “dileseydik görme ve anlama melekelerini ellerinden alırdık. İyice yoldan çıkarlardı da doğru yolu bulamazlardı, fakat dilemedik” deniyor.

Ayetler arasında çelişki olabilir mi? Elbette olamaz. Bakara 7. ayette “onların gözlerine perde çektim” denecek; Bakara 20. ve Yâsîn 66. ayetlerde de “onları görme melekelerinden yoksun bırakmadım” denerek tam tersi söylenecek. Hayır, söylenemez! Allah; “Benim verdiğim hüküm değişmez.” (Kâf 50/29) diyecek, sonra hükmünü değiştirecek. Değiştirmez!

Şu anda yazılı basında kitap haline gelmemiş, internet ortamında yayınlanan Süleymaniye Vakfı Meali’nden okuyalım. Böylece bu çelişkinin ortadan kalktığını göreceğiz:

“Kâfirleri (Kur’an’ı görmezlikte direnenleri) ister uyar, ister uyarma fark etmez; inanıp güvenmezler. Sanki kalplerini ve kulaklarını Allah mühürlemiş; gözleri de perdelidir. Onların hakettiği büyük bir azaptır.” (Bakara 2/6-7)

O kâfirlerin kalpleri ve kulakları kapalı mı? Hayır. Gözleri perdeli mi? Hayır. Fakat “SANKİ mühürlenmiş ve gözlerine perde çekilmiş gibi” davranıyorlar. Rasul ne kadar anlatsa da ne kadar uyarsa da boş, anlamıyorlar ve uyanmıyorlar.

Bakara 7. ayetle, Bakara 20. ve Yâsîn 66. ayetleri arasında bir çelişki var mı? Yok. Her üçünde de Allah, gözleri perdelemediğini söylüyor. Bakara Suresi 7. ayetteki açıklığı “sanki” edatı sağlıyor.

Süleymaniye Vakfı, “sanki” edatıyla ilgili açıklamasını da yapıyor:

“Ayette kâfirlerin önyargıları, istiare-i temsiliyye (alegori) denen mecazi anlatımla canlandırılmıştır.

İstiarede benzetme edatı gizlenir ama bu mecaz, gerçek sanıldığı için burada benzetme, tarafımızdan “sanki” sözüyle açığa çıkarılmıştır.”

Bundan birkaç yıl öncesine kadar İbrahim Suresi 4 ve benzeri ayetler bütün meal-lerde şöyle yazıyordu:

“Allah dilediğini saptırır, dilediğini de doğru yola iletir.”

Bugün artık farklı meallerle karşılaşyoruz:

“Allah, sapıklığı tercih edeni sapık sayar, hidayeti tercih edeni de yoluna kabul eder.”

“Allah (sapmayı) dileyeni sapıklık içinde bırakır, (doğru yolu tutmayı) dileyeni de doğru yola yöneltir.”

“Allah tercih edeni/ettiğini saptıracak, tercih edene/ettiğine hidayet edecektir.”

“Allah dileyeni/dilediğini saptırır, dileyeni/dilediğini de doğru yola ulaştırır.”

Birkaç yıl sonra da konu edindiğimiz Bakara Suresi’nin 7. ayetiyle ilgili, Süleymaniye Vakfı’nın mealine benzer mealleri çokça göreceğiz umundayım. Gayret bizden, başarı Allah’tandır.